

Aika: Perjantai 2.2.2024 klo 8.15-10.15

Paikka: Tampereen kaupunkiseutu, kh. Valimo, Kelloportinkatu 1 B

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala,
Hokkanen Susanna	vt. kunnanjohtaja	Vesilahti, 2. vpj.
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi,
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
Rämö Heidi	kunnanjohtaja	Lempäälä
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia, 1. vpj.
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteeri	sihteeri, TKS

Kutsutut:

Kummola Kalervo	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Lippo Antti	kehittämispäällikkö	TKS, 9 §
Kuusela Kaisu	seutusuunnittelupäällikkö	TKS, 10 §
Touru Tapani	liikennejärjestelmäpäällikkö	TKS, 10-11 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

8 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	3
9 § KAUPUNKISEUDUN UUDET ILMASTO- JA KESTÄVYYSTAVOITTEET	4
10 § MAL5 (2024-2027) -SOPIMUSNEUVOTTELUT, TILANNEKATSAUS	7
11 § LIIKENTEEN PALVELUT JA TEKNOLOGIAT -SELVITYS.....	9
12 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET	11
13 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT.....	13
14 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	13

8 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kokouksen 12.1.2024 täytäntöönpano.

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Kuntien hyvinvointijohtamisen tilannekatsaus	HYTE-verkostotapaamiset alkavat saadun ohjauksen mukaisesti.	TKS, kunnat
Seutuhallituksen kokous 24.1	Hyte-johdon verkoston perustaminen	TKS, Merja N.
	Lukion tilannekuva, hankinta	
	MAL-neuvottelujen ohjaus LVM:n Raidereformi	

Liitteet: Väestö 12/2023

Muistio 12.1.2024

9 § KAUPUNKISEUDUN UUDET ILMASTO- JA KESTÄVYYSTAVOITTEET

	Kuntajohtajakokous 2.2.2024
Päätösehdotus:	Seutujohtaja Nurminen: Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan hyväksyä kaupunkiseudun uudet ilmasto- ja kestävyystavoitteet sekä niiden johtamis- ja seurantamallin.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet:	Esittelymateriaali – uudet ilmasto- ja kestävyystavoitteet
Käsittelyvaiheet:	KESSI 14.12.2023, SH 6.3.2024
Perustelut:	Kehittämispäällikkö Lippo

Seudun ilmastotyön historiasta 2010-19

Seudulla on laadittu Tampereen kaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 vuonna 2010 ja sen arviointi tehty vuonna 2016. Strategia sisälsi päästövähennystavoitteet ja toimenpideohjelman, jotka koskivat kaikkia seudun kuntia. Tavoitteet päivitettiin 2018 aikana, kun tehtiin päätökset seudun kuntien liittymisestä Hiilineutraalit kunnat (HINKU) -verkkoon ja verkoston 80/20/2030 tavoitteisiin sitoutumisesta valtuustojen päätöksillä.

Seututoimisto on vuosien 2022-23 aikana tehnyt kehittämispäällikkö Lipon johdolla kaupunkiseudun ilmastostrategian (Hiilineutraali kaupunkiseutu 2030, tiekartan mallipohja) arviointia ja aloittanut työn sen päivittämiseksi. Uutta kokonaisuutta valmisteltiin vuoden 2023 aikana työnimellä Kestävä siirtymä 2040 –ohjelma. Kestävä siirtymä -työryhmä linjasi osaltaan kokouksessaan 14.12.2023, että kokonaisuutta kutsutaan ilmasto- ja kestävyystavoitteiksi, eikä ohjelmaksi – vaikka sisältö sinänsä säilyy, ainakin tavoitteiden osalta. Taustalla on ilmastolain kuntavelvoitteen ja siihen varattujen ympäristöministeriön määrärahojen (julkistettu 2022) peruuttaminen Orpon hallitusohjelman mukaisesti. Marinin hallituksen YM:lle osoittamat määrärahat ilmastotyön tukemiseen olisivat tarjonneet seudulle mahdollisuuden henkilöresurssin palkkaamiseksi seudulliseen ilmastokoordinointiin, kuten ohjelmatyön toimeenpanoon.

Kaupunkiseudun ilmasto- ja kestävyystavoitteet ja niitä tukeva toiminta-arkkitehtuuri

Uusissa ehdottavissa tavoitteissa pyritään huomioimaan laajemmin kestävyysasioita aiemman päästövähennystavoitteen (ns. Hinku-tavoite) rinnalla. Nyt ehdotettavat tavoitteet huomioivat kestävän kehityksen kolme näkökulmaa: ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys.

Uudet ilmasto- ja kestävyystavoitteet toimivat pitkän aikavälin vaikuttavuustavoitekehikkona kestäväälle kehitykselle. Tavoitteet kytkeytyvät hallinnon eri tasoille: seudulta kansalliselle (esim. kansallinen kiertotalousstrategia) ja ylikansalliselle (esim. EU:n tavoitteet).

Aiemman ilmastostrategian haasteiksi on tunnistettu myös kytkentöjen puuttuminen esimerkiksi seudun rakennesuunnitelmaan ja MAL-sopimukseen, asukkaiden ja yhteisöjen pieneksi jäänyt toimijuus, sekä ilmastostrategian irrallisuus seudun ja kuntien elinvoimatyöstä vihreään siirtymän kynnyksellä. Myös nämä tunnistetut haasteet ovat huomioitu uusissa tavoitteissa.

Ehdotus kaupunkiseudun uusista ilmasto- ja kestävyystavoitteista:

Viisi vaikuttavuustavoitetta vuodelle 2040, joita kaupunkiseutuna sitoudumme edistämään

1. Hiilineutraali ja sopeutuva kaupunkiseutu 2030
2. Luonnon monimuotoisuus vahvistuu
3. Resurssiviisas luonnonvaratalous
4. Vastuullinen talous kestävän siirtymän muutosvoimana
5. Nykyisten ja tulevien asukkaiden hyvinvointi vahvistuu

Keskeinen esitettävä uudistus ovat myös viiteen vaikuttavuustavoitteeseen kytkeytyvien **indikaattorien johtaminen ja seuraaminen osana seudun rullaavaa strategista suunnittelu- ja seurantajärjestelmää:**

- Indikaattorit ja mittarit koostetaan seurantaraportiksi seutustrategian valmisteluprosessia varten, eli neljän vuoden välein. Seurantaraportti käsitellään työryhmissä (ml. strategia-työryhmä) ja raportoidaan kuntajohtajakouksessa ja seutuhallituksessa, jotka molemmat läpikäyvät keskeisimmät indikaattorit ja mittarit. Seurantaraportti on vapaasti kuntien ja muiden sidosryhmien käytössä. Seurantaraportti julkistetaan seututyöryhmille kohdennetussa webinaarissa.
- Raportin valmistelusta vastaa kuntayhtymän kehittämispäällikkö. Seututietopäällikkö tukee mittarien koontia Seutudigijärjestelmään. Ilmasto- ja kestävyystavoitteiden seuranta ja analysointi on tiimityötä, ja siksi keskeisimpien indikaattorien ja mittarien tulkintaa tehdään vuorovaikutuksessa myös seutuyksikön muiden asiantuntijoiden kanssa. Tämä auttaa osaltaan ilmasto- ja kestävyystavoitteiden edistämistä ja omistajuuden ottamista seutuyksikön koko organisaatiossa ja kaikissa seutuyhteistyön teemoissa.
- Tavoitteet ja seurantatieto käydään läpi muiden strategisten suunnitelmien valmisteluprosesseissa (esim. rakennesuunnitelma ja MAL-sopimus)

ja tunnistetaan olennaiset mahdollisuudet, riskit ja tarvittavat toimenpiteet osaksi strategista suunnitelmaa. Ilmasto- ja kestävyystavoitteet, niihin liittyvä mittaritieto ja niistä johdetut päätelmät sekä suositukset ohjaavat seutusuunnittelua.

- Kuntien kasvihuonekaasupäästöjen kehitystä seurataan vuosittain Syken päästötietojen julkistamisen jälkeen pidettävässä Hinku-yhteyshenkilöiden tapaamisessa. Päästötiedot päivitetään Seutudigiin ja annetaan tiedoksi seututyöryhmille, kuntajohtajakokoukselle ja seutuhallitukselle.

Ilmasto- ja kestävyystavoitteet, niihin kytkeytyvät indikaattorit sekä niiden johtamis- ja seurantamalli ja muu toiminta-arkkitehtuuri on kuvattu yksityiskohtaisesti liitteen esityksessä.

Kehittämispäällikkö Lippo selostaa asiaa kokouksessa.

10 § MAL5 (2024-2027) -SOPIMUSNEUVOTTELUT, TILANNEKATSAUS

Päätösehdotus:	<p>Kuntajohtajakokous Seutujohtaja Nurminen:</p> <p>Kuntajohtajakokous päättää</p> <p>keskustella Tampereen kaupunkiseudun esityksestä liikennehankkeista MAL-neuvottelujen jatkamiseksi ja ohjeistaa jatkovalmistelua.</p>
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet:	Toimitetaan erikseen.
Käsittelyvaiheet:	SH 21.6., KJK 22.9., SH 27.9.2023, KJK 6.10., SH 29.11., KJK 1.12., KJK 12.1., SH 24.1.
Perustelut:	<p>Seutujohtaja Nurminen 26.1.2024</p> <p>Tampereen kaupunkiseudun MAL5-sopimuksesta on neuvoteltu valtion kanssa 9.10. ja 27.11.2023 ja 11.1.2024. Seuraavat neuvottelut pidetään 8.2 ja 11.3.</p> <p>Seutuhallitus on määritellyt kaupunkiseudun lähtökohdat ja priorisoinut tarpeet MAL-sopimusneuvotteluihin. Lähtökohtana on Rakennesuunnitelma 2040 + Vihreä metropolimme sekä seudulliset selvitykset maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämistä. Priorisointia on tehty erityisesti liikenteen teemoissa ja hankkeissa.</p> <p>Valtio on käsitellyt MAL-sopimuksen taloudellista raamia talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Raamin suuruutta eikä jakoa seitsemän seudun kesken ei ole kerrottu. Raamin niukkuuteen viitaten valtion osapuoli on kehottanut kaupunkiseutua priorisoimaan hankkeita, pitäytymään MAL-ydinasioissa sekä juustohöyläämään hankkeiden kustannuksia. Priorisoinnissa valtio on korostanut myös hankkeiden toteutusvalmiutta ja vaikuttavuutta. Lisäksi on huomioitava hallitusohjelman kirjaukset valtion tukeman kohtuuhintaisen asumisen resurssien väheneemisestä.</p> <p>Neuvottelujen etenemistä varten kaupunkiseutua on pyydetty priorisoimaan liikennehankkeiden kokonaisuutta MAL-kaudelle 2024-2027. Priorisointikeskustelun lähtökohdaksi seututoimistossa on muodostettu kolme skenaariota, joiden avulla on hahmotettu erilaisia vaihtoehtoja</p>

rahoituksen kohdentamiseksi. Skenaarioiden lähtökohtana ovat ”raiotien menestystarinan määrätietoinen jatkaminen”, ”seudullisesti tasapainoisen kokonaisuuden kehittäminen” ja ”panostaminen palveluihin ja pieniin kehittämishankkeisiin”.

Seutuhallitus käsitteli MAL-neuvottelujen tilannetta 24.1.2024 ja ohjeisti sopimuksen jatkovalmistelua. Seutuhallituksen keskustelujen pohjalta lähtökohdaksi seudun kannanoton valmisteluun on valittu seudullisesti tasapainoinen liikennejärjestelmän kehittäminen, seudun voimakas tahtotila raidejärjestelmän kehittämiseen sekä tarve pitää joukkoliikenteen lipun hinnat houkuttelevina.

Seutuhallitus päätti, että kuntajohtajakokous 2.2.2024 voi hyväksyä valtio-osapuolelle annettavan vastauksen MAL-kauden 2024-2027 liikennehankkeiden priorisoinnista. Kuntajohtajakokouksessa viimeistellään ehdotus liikennehankkeiden priorisoinnista MAL-neuvottelujen jatkamiseksi.

11 § LIIKENTEEN PALVELUT JA TEKNOLOGIAT -SELVITYS, HYVÄKSYMINEN

Päätösehdotus:	<p>Kuntajohtajakokous 2.2.2024 Seutujohtaja Nurminen:</p> <p>Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan hyväksyä ”Liikenteen ja liikkumisen teknologiat osana Tampereen kaupunkiseudun liikennejärjestelmän kestävästä kehitystä” -raportin</p>
Päätös.	Asiankäsittely siirrettiin 8.3.2024 kokoukseen.
Liitteet:	Loppuraportti
Käsittelyvaiheet:	KJK, 15.12.2023, SH 19.12., LJ 17.1.
Perustelut:	<p>Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru</p> <p>Liikennejärjestelmätyöryhmä (13.12.), kuntajohtajakokous (15.12.) ja seutuhallitus (19.12.) käsitelivät kokouksissaan liikkumisen teknologiat ja palvelut Tampereen kaupunkiseudulla loppuraportin luonnoksen ja evästivät raportin viimeistelyä. Kokousten esittelyissä pyydettiin ottamaan kantaa erityisesti toimeenpanoon liittyviin kirjauksiin.</p> <p>Raportti on viimeistelty saadun ohjauksen mukaisesti. Keskeiset tehdyt muutokset esitetty alla ja korostettu liikennejärjestelmätyöryhmälle toimitetussa raporttiversiossa keltaisella.</p> <ul style="list-style-type: none">- Alkusanoihin on tuotu vahvemmin esille liikkumisen teknologiat teemat monimuotoisuus sekä tarve kytkeä se osaksi liikennejärjestelmäkokonaisuutta ja seurata toimeenpanon edellytyksiä.- Tavoitteisiin on täydennetty näkökulmina teknologiaan liittyvien haavoittuvuuksien huomioiminen sekä tietoturvan asettamat vaatimukset. Näkökulmia on tuotu esille myös osana määritettyjä toimenpiteitä.- Yhteistyöhön liittyviin toimenpiteisiin on tuotu uutena toimenpiteenä<ul style="list-style-type: none">o yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyön kehittämineno osallistuminen ja vaikuttaminen kansalliseen ohjaukseeno teeman kytkeminen osaksi jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä.- Kehitetty toimeenpanoon ja organisointiin liittyvää lukua siten, että<ul style="list-style-type: none">o tunnistetaan olemassa olevat ryhmät ja niiden erityistehtäväto lisätty kuvaus organisoitumisen ja resurssien nykytilanteesta ja sen muodostamasta lähtökohdasta teeman kytkemiseksi liikennejärjestelmäkokonaisuuteen

- lisätty esitys seudullisen ”teknologianyrkin” hyödyntämisestä seudullisen koordinaation ja teemaan liittyvän seurannan apuna
- Täydennetty yhteenvetoon näkökulmaa kuntien roolista teknologian hyödyntämiseen varautumisessa ja vaikuttamisessa sekä tarpeesta tarttua teemaan monella tasolla ja kuvattu liikennejärjestelmätyöryhmän rooli seudullisesti edistettävien teemojen ohjelmoijana.

Jatkotoimenpiteet

Liikennejärjestelmätyöryhmän hyväksymiskäsittelyn jälkeen raportti käsitellään vielä kuntajohtajien ja seutuhallituksen toimesta.

Esitettyjen toimenpiteiden toimeenpano voidaan käynnistää välittömästi kuntien ja muiden vastuullisten toimijoiden toimesta. Liikennejärjestelmäpäällikkö voi pyydettyään osallistua eri tahoilla raportin pohjalta käytäviin keskusteluihin kunnissa ja muissa sidosryhmissä.

Ajatuksena on, että esitetty teknologianyrkki kokoontuu 2024 kevätkaudella ja muodostaa, mm. MAL-sopimus ja raportin vastaanotto huomioiden, liikennejärjestelmätyöryhmälle esityksen seudullisesti edistettävistä toimenpiteistä syyskauden 2024 sekä tulevien vuosien aikana.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru selostaa asiaa kokouksessa.

12 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

Vuoden 2024 kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15

12.1.

Kuntien HYTE-tilannekatsaus, tiedoksi
MAL-sopimusneuvottelujen tilanne

2.2.

Liikenteen teknologiat ja palvelut, selvityksen hyväksyminen
Kestävän siirtymän ohjelma
MAL5-sopimus, hankkeiden priorisointi

16.2.,

Edunvalvonta: alueiden käytön ls. rakennuslaki jne.
MAL-sopimusneuvottelujen tilanne
Tietojohtamisen verkoston toimintasuunnitelma

8.3.,

Sivistyspalveluiden tiekarttapäivitykset
Väestörakenne ja skenaariot
Valtion budjettitavoitteet
Ojala-Lamminrahka/Case

15.3.,

Business Tampereen asiat
MAL-sopimusneuvottelujen tilanne

28.3 (kiirastorstai) ja 12.4.

Tulevaisuuskeskustelu
TA 2025 lähetekeskustelu
RASUn 2040+ toimeenpano
Raidereformi/ajankohtaiset
Seutudigin (Rasu-seuranta) loppuraportti

26.4.,

Sini-viherstrategian valmistelu/käynnistys
Seutuyhteistyön kehittäminen seudullisesti merkittävillä yritysalueilla,
lähetekeskustelu
Liikenne 12-päivitys
SUMP-asetus

10.5, 24.5.,

Asumisen ja asuntopolitiikan katsaus (24.5.)
MAL-seuranta
Maahanmuuton tilannekuva

6.-7.6. (varaus matkakokoukselle)
Lukiokoulutuksen tilannekuva

28.6.,
Seutuliikehjelma 1 v-katsaus

Heinäkuussa ei kokouksia

9.8., 23.8., 6.9., 20.9., 4.10., 11.10., 1.11., 15.11., 29.11., 13.12.

13 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutujohtaja:

Kuntajohtajat:

Kehyskuntien verkoston ajankohtaiset asiat.

14 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.15.